

Advies nr. 2026/1 van 23 januari 2026

Algemeen advies aangaande de voorstellen DOC 56 nrs. 0699/001 en 1138/001 tot wijziging van de Deontologische code voor de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers, wat de reizen van de parlementsleden betreft

1. De voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers, de heer Peter De Roover, diende in naam van zijn assemblee op 8 december 2025 bij de Federale Deontologische Commissie (hierna "de Commissie") een verzoek om advies in overeenkomstig artikel 4, § 2, eerste lid, van de wet van 6 januari 2014 houdende oprichting van een Federale Deontologische Commissie en houdende de Deontologische Code voor de openbare mandatarissen (hierna "de wet van 6 januari 2014").

Voormeld artikel 4, § 2, eerste lid, bepaalt het volgende:

"De Commissie heeft als opdracht om algemene adviezen of aanbevelingen te formuleren, behalve in specifieke gevallen die een of meer openbare mandatarissen met name betreffen, op het vlak van deontologie, ethiek en belangenconflicten, op eigen initiatief of op basis van een verzoek ondertekend door minstens een derde van de leden van de Senaat of op basis van een verzoek ondertekend door minstens vijftig leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers."

I. Voorwerp van het verzoek om advies

2. Het verzoek om advies heeft betrekking op twee voorstellen tot wijziging van de Deontologische code voor de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers, wat de reizen van de parlementsleden betreft.¹ Met die voorstellen wensen de indieners gevolg te geven aan de aanbevelingen die de Commissie heeft gedaan over dienstreizen door Kamerleden in haar individueel advies van 9 februari 2023.^{2 3}

¹ [Voorstel DOC 56 nr. 0699/001](#) d.d. 5 februari 2025 van de heer François De Smet en [voorstel DOC 56 nr. 1138/001](#) d.d. 3 november 2025 van de heer Oskar Seuntjes

² [Individueel advies d.d. 9 februari 2023 over drie ontvangen uitnodigingen om te reizen naar Qatar en de verenigbaarheid met regels van deontologie, ethiek en/of belangenconflicten.](#)

³ De Commissie heeft niet onderzocht of de door de indieners beoogde doelstellingen een wijziging vereisen van andere bepalingen dan die van de Deontologische code voor de leden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, zoals het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

II. Ontvankelijkheid van het verzoek om advies

3. Artikel 4, § 2, eerste lid, van de wet van 6 januari 2014 vereist dat een verzoek van de Kamer van volksvertegenwoordigers om advies ondertekend is door minstens vijftig Kamerleden.

4. De voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers stelt dat het verzoek om advies in de plenaire vergadering van de Kamer van 4 december 2025 via een elektronische telling werd gesteund door meer dan vijftig Kamerleden.

De Commissie verwijst naar haar adviezen nrs. 2021/3 en 2025/1, waarin zij bij zitten en opstaan door meer dan vijftig Kamerleden gesteunde verzoeken als ontvankelijk beschouwde.

Derhalve is de Commissie van mening dat ook nu die wettelijke voorwaarde vervuld is.

III. Verhouding met het eerdere advies van de Commissie

5. Beide voorstellen verwijzen naar de aanbevelingen van de Commissie in haar advies van 9 februari 2023 over drie ontvangen uitnodigingen om te reizen naar Qatar en de verenigbaarheid met regels van deontologie, ethiek en/of belangenconflicten.

Samengevat was de Commissie in dat advies van oordeel dat buitenlandse reizen uitgevoerd in het kader van het parlementair mandaat in principe gefinancierd moeten worden door de Kamer van volksvertegenwoordigers ⁴ of door het parlamentslid zelf, en niet door een buitenlandse mogendheid, een onderneming, een ngo (niet-gouvernementele organisatie), een stichting of om het even welke andere openbare of private instelling; dat een individueel parlamentslid op een uitnodiging voor een gesponsorde reis of een reis betaald door de uitnodigende partij slechts kan ingaan onder strikte voorwaarden met een voorafgaande kennisgeving aan een orgaan van de Kamer van volksvertegenwoordigers, dat het omwille van transparantie aangewezen is dit bij te houden in een publiek reisregister, en dat de andere parlamentsleden in kennis moeten worden gesteld van de door de uitnodigende partij betaalde reis alvorens deel te nemen aan debatten in de Kamer van volksvertegenwoordigers over aangelegenheden die verband houden met thema's die tijdens die reis aan bod zijn gekomen.

6. Beide voorstellen implementeren met name de eerste twee van de drie aanbevelingen die de Commissie deed, enerzijds het aanbevolen vereiste van een voorafgaande kennisgeving en anderzijds het publiek reisregister. De Commissie verheugt zich dan ook over deze voorstellen. Beide voorstellen komen in wezen overeen met de eerste en tweede aanbeveling die de Commissie heeft gedaan.

⁴ Het advies gaat over de Kamer van volksvertegenwoordigers, maar het kan ook over de Senaat gaan of over een andere parlementaire assemblee waarvan men op grond van zijn hoedanigheid van Kamerlid of senator deel uitmaakt (zoals bv. de parlementaire assemblee van de Raad van Europa, van de Benelux, van de NAVO e.d.m.).

7. Wellicht zou het nuttig zijn om ook de derde aanbeveling⁵ van de Commissie over te nemen.

Daarbuiten heeft de Commissie geen wezenlijke opmerkingen bij de voorstellen en gaat ze hierna enkel nader in op de kleine verschillen tussen beide voorstellen en de vragen die bij de precieze formulering kunnen rijzen.

IV. Detailopmerkingen

8. Wat het toepassingsgebied van de voorgestelde regels betreft, heeft voorstel 699 het over een uitnodiging voor) een buitenlandse reis “in het kader van het parlementair mandaat” en voorstel 1138 over een uitnodiging “ontvangen op grond van het parlementair mandaat”⁶. De Commissie heeft geen specifieke voorkeur en wijst er enkel op dat het goed zo zijn dat uit de tekst voldoende duidelijk kan worden afgeleid wat het toepassingsgebied is van de voorgestelde regel. Hoewel het advies van de Commissie “in het kader van het parlementair mandaat” gebruikte, is de uitdrukking “ontvangen op grond van het parlementair mandaat” wellicht nog iets duidelijker.

De toevoeging in voorstel 699 van de beperking “buiten de parlementaire recesperiodes” lijkt dit toepassingsgebied verder te beperken, wat niet wenselijk is.

9. Wetsvoorstel 699 neemt letterlijk over wat in het advies van de Commissie stond, nl. dat dit enkel kan onder strikte voorwaarden, waarbij de Commissie dit concretiseerde in drie punten. Wellicht is het minder aangewezen om dat algemeen oordeel van de Commissie als dusdanig letterlijk als regel over te nemen, zoals in voorstel 699, omdat dit tot discussie kan leiden of die strikte voorwaarden de voorwaarden zijn die vervolgens als aparte leden worden ingevoegd, dan wel ook andere voorwaarden kunnen zijn. In die zin is de wijze van formulering legistiek gezien duidelijker in voorstel 1138, ook al waardeert de Commissie dat voorstel 699 stelt dat dergelijke reizen in beginsel door de Kamer van volksvertegenwoordigers zelf moeten gefinancierd zijn.

10. Wat de eerste voorwaarde betreft, stelt voorstel 699 dat er een voorafgaandelijke (schriftelijke) kennisgeving moet zijn aan de Conferentie van voorzitters, terwijl er volgens voorstel 1138 een voorafgaandelijke kennisgeving moet zijn aan het Bureau.

De Kamer van volksvertegenwoordigers is beter geplaatst dan de Commissie om te bepalen aan welk orgaan de kennisgeving dient te gebeuren.

11. Voorstel 699 heeft het over “een gesponsorde reis of een reis betaald door de uitnodigende partij” en voorstel 1138 over “een reis betaald door de uitnodigende partij”. De Commissie beveelt aan in de regel te verduidelijken dat het kan gaan om een gehele of gedeeltelijke betaling en dat deze betaling kan gebeuren door de uitnodigende partij zelf dan wel door een daarmee verbonden instantie.

⁵ “De andere parlementsleden verplicht in kennis stellen van de door de uitnodigende partij betaalde reis alvorens deel te nemen aan debatten in de Kamer over aangelegenheden die verband houden met thema’s die tijdens die reis aan bod zijn gekomen om zo de nodige transparantie te verzekeren.” (zie voornoemd individueel advies d.d. 9 februari 2023, nr. 23).

⁶ Het lijkt de Commissie verstandig dat daarbij minstens in de toelichting wordt vermeld dat de regeling ook betrekking heeft op uitnodigingen ontvangen op grond van een afgeleid mandaat, d.i. als lid van een andere parlementaire assemblee waarvan men op grond van zijn hoedanigheid van Kamerlid deel uitmaakt (zoals bv. de parlementaire assemblee van de Raad van Europa, van de Benelux, van de NAVO e.d.m.), en die niet van die parlementaire assemblee zelf uitgaan.

12. Voorstel 699 stelt dat het parlementslid de financiering moet aangeven en de bestemming van de reis (althans buiten de parlementaire recesperiodes, zie daarover echter supra). Het is niet duidelijk of bedoeld wordt dat dit in de voorafgaande kennisgeving wordt aangegeven of in het reisregister achteraf of in beide. In voorstel 1138 wordt niet vermeld welke informatie bij de kennisgeving dient te worden gegeven. In het lid van het artikel over de voorafgaande kennisgeving kan best verduidelijkt worden dat de voorafgaande kennisgeving de financiering, de bestemming en de duur van de reis aangeeft.

13. Wat tenslotte het publiek reisregister betreft, merkt de Commissie nog het volgende op:

- beide voorstellen stellen voor dat dit via de website consulteerbaar is, wat zinvol lijkt;
- voorstel 1138 bepaalt dat de bekendmaking ten laatste één maand na afloop van de reis gebeurt, wat een nuttige precisering is;
- voorstel 1138 bepaalt dat de bekendmaking ook het gevolgde programma, het verloop van de reis en de gebruikte doelstellingen bepaalt; ook dit lijkt een nuttige precisering te zijn.

14. Besluit: zowel het ene als het andere voorstel zal bijdragen tot het aanvullen van artikel 6 van de Deontologische code voor de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers.